

Ermənistan vətəndaşlarının məhkəməsində 8 nəfər azərbaycanlı əsir-girovun eyni vaxtda qətlə yetirilməsi ilə bağlı sənəd tədqiq edilib

Ermənistannın Azərbaycana qarşı hərbi təcavüzü nəticəsində sülh və insanlıq əleyhino cinayətlər, müharibə cinayətləri, o cümlədən təcavüzkar müharibənin hazırlanması və aparılması, soyqırımı, müharibə qanunlarını və qaydalarını pozma, habelə terrorçuluq, terrorçuluğu maliyyələşdirmə, hakimiyəti zorla ələ keçirmə, onu zorla saxlama və digər coxsayılı cinayətlər töretməkdə təqsirləndirilən Ermənistan Respublikasının vətəndaşları Arayik Harutyunyan, Arkadi Qukasyan, Bako Sahakyan, Davit İşxanyan, David Babayan, Levon Mnatsakanyan və digərlərinin barəsində olan cinayət işləri üzrə açıq məhkəmə prosesinin baxış icası oktyabrın 30-da davam etdirilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Bakı Hərbi Məhkəməsində hakimlər Zeynal Ağayevin sədrliyi ilə, Camal Ramazanovdan və Anar Rzayevdən ibarət tərkibdə (ehtiyat hakim Günel Səmedova) keçirilən məhkəmə iclasında təqsirləndirilən şəxslərin hər biri bildikləri dildə tərcüməçi, həmçinin müdafiələr üçün vəkillərlə təmin olunub.

İclasda təqsirləndirilən şəxslər, onların müdafiəçiləri, zərərçəkmiş şəxslərin bir qismi, onların hüquqi varisləri və nümayəndələri, həmçinin dövlət ittihamını müdafiə edən prokurorlar iştirak ediblər.

Sədrlik edən Zeynal Ağayev bildirib ki, bir sıra zərərçəkmiş şəxs məhkəməyə ərizə ilə müraciət edərək məhkəmə prosesində iştirak edə bilməyəcəklərini, ibtidai istintaq zamanı verdikləri ifadələrini təsdiqlədiklərini və elan olunmasını xahiş ediblər.

Tərəflər həmin ifadələrin məhkəmədə elan olunmasına etiraz etməyiblər.

Bundan sonra məhkəmə müdafiə tərəfinin məhkəməyə təqdim etdiyi əlavə sübutların tədqiqi ilə davam etdirilib.

Məhkəmə iclasında təqsirləndirilən şəxs Davit İşxanyanın vəsatəti əsasında 2020-ci ildə Tovuz hadisələrində (Tovuz döyüşləri - red.) sonra lento alınmış videomaterial tədqiq olunub.

Xatırladaq ki, D.İşxanyanın vəkili oktyabrın 24-də keçirilən məhkəmə iclasında həmin videoonun tədqiqi üçün vəsatətə çıxış etmişdi.

Yutub sosial şəbəkəsində 2020-ci il avqustun 28-də yerləşdirilmiş video nümayiş olunub. Videomaterialda Ermənistannın Baş naziri Nikol Paşinyanın tərəfindən Sərdarabadda Ermənistən hərbçiləri təltif edilir. Arayik Harutyunyanın da iştirak etdiyi tədbirdə çıxış edən Nikol Paşinyan bildirib ki, təltif olunanların hamısı iyul döyüşlərinin fəal iştirakçılarından idarət.

Dövlət ittihamçısı Vüsal Abdullaev təqsirləndirilən şəxs Arayik Harutyunyanıa suallar ünvanlayıb. Əvvəlcə

qeyd edilib ki, videoda iyul döyüşlərində iştirak edən Ermənistən hərbçiləri təltif olunur. "Həmin tədbirə hansı məqsədlə və hansı statusla dəvət olunmuşduınız?

2020-ci il iyunun 19-da Ermənistən Respublikası və qondarma qurumun birgə Təhlükəsizlik Şurasının icası keçirilib. Orada iştirakınızın məqsədi nə idi? Siz məhkəmə istintaq zamanı bildirmisiniz ki, iyul döyüşlərinin qondarma rejimlə heç bir əlaqəsi olmayıb. Bu iclas hansı zerurətdən yaranmışdır və hansı məsələlər müzakirə edilib?", - deyə dövlət ittihamçısı suallar verib.

Təqsirləndirilən şəxs cavabında bildirib ki, qondarma qurumun "nümayəndələri" Ermənistən Respublikasında keçirilən bu cür tədbirlərə daim dəvət olunurdu. İclasda isə Ermənistən Respublikasının təhlükəsizlik məsələləri, ordunun hazırlıq vəziyyəti və ehtimal olunan müharibə ssenariləri müzakirə edilib.

Növbəti tədqiq edilən sənəd təqsirləndirilən şəxs L.Mnatsakanyanın Şuşada Cıdır düzündə erməni jurnalista verdiyi müsahibə olub. O, məhkəmədə bildirib ki, müsahibədə "Yaşma briqadası"nın (Azərbaycan Xüsusi Təyinatlı Qüvvələri nəzərdə tutulur - red.) 400 hərbçisinin həlak olması ilə bağlı rəqəm səsləndirməyib. Videoya təkrar baxış zamanı müəyyən edilib ki, L.Mnatsakanyan jurnalistic sualına cavabında deyir: "Yaşma briqadası"nın 400-ə yaxın itkisi var".

Məhkəmə iclasında müsahibənin həmin hissəsinə təkrarən izlədikdən sonra L.Mnatsakanyan belə fikir demədiyini iddia edib.

Sonra təqsirləndirilən şəxs Bako Sahakyanın müdafiəçisi Nigar Mirbabayevanın məhkəməyə təqdim etdiyi material nümayiş etdirilib.

Bu, 2020-ci il dekabrın 1-də Arkadi Qukasyan və Bako Sahakyanın Vətən müharibəsi zamanı fəaliyyətləri ilə bağlı internetdə dərc olunan məqalə olub. Material tərəflərin iştirakı ilə tədqiq edilib.

Tuqay Rəhimli çıxış edərək bildirib ki, təqsirləndirilən şəxs Bako Sahakyan istintaq materiallarında vaxtilə əsir-girovlarla əlaqədar məsələlərlə məşğul

Bundan sonra iclasa sədrlik edən Azərbaycan Respublikasının Əsir və itkin düşməş, girov götürülmüş vətəndaşlarla əlaqədar Dövlət Komissiyasının Baş Prokurorluğun İstintaq İdarəsinə gəndərdiyi məktubu elan edib.

Məktubda göstərilir ki, komissiyada

toplanmış məlumatlara əsasən, Ermə-

nistanın Azərbaycana qarşı hərbi təca-

vüzü nəticəsində Birinci Qarabağ mü-

haribəsi zamanı əsir və girov götürü-

müş 54 Azərbaycan vətəndaşına Ermə-

nistan və onun işgal etdiyi ərazilərdə

yerləşən saxlanma yerlərində 1992-

1996-ci illerde Beynəlxalq Qırımızi Xaç

Komitəsi tərəfindən baş çəkilib.

Sonradan həmin 54 nəfərdən 17-si-

nin meyiti qaytarılsa da, 37 nəfər Ermə-

nistan hərbçiləri tərəfindən zorakı şə-

kildə yoxa çıxarılb. 37 nəfərdən 4-nün

sonrakı taleyi barədə ümumiyyətlə mə-

lumat verilməyib. 33 nəfərin isə saxlan-

ma yerində öldürüyü bildirilsə də, meyit-

ləri qaytarılmayıb.

Qeydlərlə bağlı tərtib edilmiş məlu-

mat da məhkəmədə elan olunub. Həmin

məlumatda 1994-cü il yanvarın 29-da

8 nəfər azərbaycanlı əsir və girovun ölü-

dürdüyü qeyd olunur.

Bundan sonra baş prokurorun xüsusi

tapşırıqlar üzrə köməkçi Tuqay Rəhimli

beynəlxalq təşkilatın hesabatının bir his-

səsinin tədqiq olunması xahiş edib. Tədqiq

edilən sənəddə göstərilib ki, 1994-cü

ildə Ermənistanda - İrəvanda ölon 8 əsir-

girovla bağlı hadisə xüsusi dəhşətli

olub. Məqalənin yazılılığı zaman onların

ölüm səbəbi müəmmalı qalıb.

Tuqay Rəhimli çıxış edərək bildirib

ki, təqsirləndirilən şəxs Bako Sahakyan

istintaq materiallarında vaxtilə əsir-gi-

rovularla əlaqədar məsələlərlə məşğul

nun Qiyaslı kəndinə hücum zamanı Ermənistən silahlı qüvvələrinin hərbçiləri tərəfindən girov götürüllər. O, Ağdamın Yetim Cinli kəndində, sonra Xankəndi şəhərində yerləşən hərbi hissədə, daha sonra Şuşa həbsxanasında saxlanılıb. Girov saxlanıldıği müddətde mütəmadi döyüllüb, uzun müddət soyuq beton döşəmənin üstündə ac-susuz qalıb, işğəncələr, pis rəftərə məruz qalıb.

Zərərçəkmiş Məmmədov Vahid Abasqulu oğlu ifadəsində göstərib ki, o, Ermənistən Mehri rayonunda dəmir yolunda fəhlə işləyib. 1991-ci il dekabrın 6-da briqadir Qardaşov Etibar Fərman oğlu, operator Cavadov Fazıl Ağa oğlu, operator köməkçisi Nəbiyev Cavad Qurban oğlu, fəhlər Rəhimov Valeh Mirsadiq oğlu, Heydərə Tofiq Sadiq oğlu, Yusifzadə Bədəl Haşım oğlu, Qubadov Etibar Ənvər oğlu və Məmmədov Məmmədhüseyn Cəfərqulu oğlu ilə birlikdə Mehri çayı adlanan ərazidə nahar etmək istəyərək əllərindən avtomat silahlar olan Ermənistən hərbçiləri tərəfindən girov götürüllər. Onlar Qacaran şəhərində dəmir barmaqlıqlı bir otağa salınıb, orada qarət ediliblər. Bədəl Yusifzadə və Etibar Qardaşovla birlikdə adını bilmədiyi dağ kəndində, sonra Qafan rayonunda saxlanılıblar. Girovluqda qaldığı müddətə işğəncələrə, qeyri-insani və pis rəftərə məruz qalıb.

Zərərçəkmiş Şükürov Mahmud Sa-

bir oğlunun ifadəsində bildirilib ki,

2022-ci il sentyabrın 13-də Zəngilan ra-

yonunun ərazisində düşmən tərefindən

atılan ol qumbarasının partlaması nəti-

cəsində Fərid Rüstəmov həlak olub,

eləcə də o, Fərid Məmmədov, Saleh

Həsənov, Təbriz Ramazanov bədən xə-

sərətləri alıb ehəlini güllələyib, şəhərə od

vurublar. O və əri Tapdıq Çobanov,

1979-cu il təvəlli döyüldü oğlu Teymur,

1980-ci il təvəlli döyüldü oğlu Seymour və

1984-cü il təvəlli döyüldü qızı Nəzakəti də

götürüb camaatla birlikdə şəhəri tərk

ediblər. "Qarlı yolda qadın və uşaqların

qışşırıq-ağlaşma səsində qulaqlar tu-

tulurdu", - deyə o, ifadəsində qeyd edib.

Zərərçəkmiş Ələkbərli Kənan Müşfiq oğlunun hüquqi varisi Ələkbər-

rova Fəxiyyə Xəlil qızı ifadəsində

qeyd edib ki, 2020-ci il oktyabrın 10-də

övladının Tərtər rayonunun Suqovuşan

kəndi istiqamətində şəhid olduğu xəbə-

rini eşidib.

Zərərçəkmiş Ələkbərli Kənan Müşfiq oğlunun ifadəsində qeyd edilir ki, 2020-ci il sentyabrın 28-də Göygöl rayonu ərazisində açıqları atəş nəti-

cəsində o, Elvin Solimov, Kamran Hüseyinov, Rəşad Novruzov, Mustafa Məmmədov, Rəşad Abdullayev yarala-

nıb, Orxan Daşdəmirov isə həlak olub.

Onun digər doğmaları da qətlə yetirilib.

Zərərçəkmiş Qarayev Cəbrayıl Xa-

say oğlu ifadəsində qeyd edib ki, 1993-cü

il iyulun 20-də yaşadığı Ağdam rayonu-

Arşavir Surenoviç, Melkonyan Monte Çarlı və digərlərinin rəhbərliyi, bila-

vasitə və dolayı iştirakları ilə Ermənisi-

stan dövləti, o cümlədən sözügedən ci-

natyotkar birləşmə tərəfindən aparılan tə-

cavüzkar müharibənin gedişində törd-

ilmiş coxsayılı cinayət faktlarına dair

cinayət işi üzrə 15 təqsirləndirilən şəxs

ittihəm edilir.

Həmin şəxslər, yəni Harutyunyan Arayik Vladimiri, Qukasyan Arkadi Arşaviri, Sahakyan Bako Sahaki, İşxanyan Davit Rubeni, Manukyan David Azatini, Babayan David Klimi, Mnatsakanyan Levon Henrikoviç, Beqlaryan Vasili İvani, Qazaryan Erik Roberti, Allahverdiyan Davit Nelsoni, Stepanyan Qurgen Homeri, Balayan Levon